

HEMIPTERA HETEROPTERA :
soorten uit Limburg, nieuw voor de Nederlandse fauna.

HEMIPTERA HOMOPTERA :
een Psyllide uit Zuid-Limburg, nieuw voor de
Nederlandse fauna.

door
R. H. Cobben (Wageningen)

II.

Megacoelum beckeri Fieb. f. nov. spec.
Horn, 30-VII-'45, 1 ♀ op Pinus.

Bij controlering van mijn *Megacoelum*-materiaal was dit bewuste ♀ terstond te onderscheiden van *Megacoelum infusum* H. S. door de lange rechtopstaande beharing op de bovenzijde van het lichaam, femora en tibia der achterste poten.

Volgens Butler komt de soort voor op grove den, waarbij nesten van *Formica rufa* aanwezig zijn. Volgens Gulde is deze wants voor de bosbouw van grote betekenis, daar de larven evenals de imagines de op de den levende *Lachnus grossus* verdelgen. Zo nu en dan wordt *M. beckeri* ook wel op andere, met bladluizen en dergelijke bezette loofbomen aangetroffen (lit. 3a).

Donisthorpe (Lit. 2a) maakt melding van negen verschillende vangsten (meest larven) op dennen boven nesten van *Formica rufa*; één op eik en één op berk eveneens boven rufanest, practisch steeds in gezelschap van rufawerksters en bladluizen. Tesamen met zijn vriend heeft deze onderzoeker vele dagen dennen onderzocht, die van rufa-nesten verwijderd stonden, maar vond toen geen enkele *M. beckeri*. Om de biologie van deze wants en de reden van de associatie met mieren te onderzoeken beplante Donisthorpe een zeer grote houten zandbak met jonge eiken, berken en dennen, het geheel aan alle kanten omgeven door water. Deze proefbak bevolkte hij met een kolonie van *F. rufa*, bladluizen, larven en imago's van *M. beckeri* en twee soorten van het geslacht *Pilophorus*. Het resultaat van zijn groots opgezette proef was: „..... always got into the water-trough and were drowned.”

Oxycarenus modestus Fall f. nov. spec. (zie fig.)

Melick - Herkenbosch: 14-VIII-'48, 1 ♀;
17-VIII-'48, 1 ♂; 23-IV-'49, 1 ♀; 5-VIII-'49,
4 ♀♀ en 2 ♂♂ met larve.

Hoengen (geannexeerd gebied) 10-VIII-'49.
larve.

De eerste 3 ex. werden gesleept van een gra-

zige helling onder elzen. Vreemd genoeg, in een tijdsverloop van 8 maanden, steeds op een en dezelfde plaats, terwijl toch de vegetatie langs een strook van circa 120 meter ogenschijnlijk dezelfde was in een merkwaardig en rijk komvormig uitgeschuurd terrein, ontstaan door verlanding van een afgesneden Roerloop. Het middengebied bestaat nu uit vruchtbaar bouwland en naar de boeren, die daar werkzaam waren, me wisten te vertellen, heet deze inham „de Muiltert”.

Oxycarenus modestus.
del R. H. Cobben.

De ex. van 5-VIII-'49 werden geklopt van één armzalige elzenstruik, die slechts enkele propfen droeg en alleen maar te bereiken was met natte voeten; ca. 20 m van de eerste vindplaats verwijderd. Deze struik was letterlijk door zijn omringende soortgenoten in de schaduw gesteld. Ook de vindplaats bij Hoengen wijst op het voorkomen van deze wants in natuurlijke bosvegetatie met ondergroei in het Alnion-Glutinosae-verbond.

Door het tegelijkertijd voorkomen van de gewone *Ischnorhynchus resedae* Puz. en talrijke Anthocoridae kan deze nieuwe Lygaeide bij oppervlakkige inspectie van het sleepnet wellicht over het hoofd gezien worden.

Het 3 mm groot diertje behoort tot de Oxycareninae, subfamilie der Lygaeidae, gekenmerkt door kleine eivormige soorten, waarvan in ons land slechts één vertegenwoordiger bekend was n.l. *Camptotelus costalis* H. S.. Het merendeel der 40 palaearktische soorten komt voor in het Middellands Zeegebied. In ons land kunnen eventueel nog *Metopoplax ditomoides* Costa.*) op en onder *Matricaria chamomilla* en *Macroplax preyssleri* Fieb. op en onder *Calamagrostis*-soorten verwacht worden. *Oxycarenus modestus* blijkt wel speciaal met *Alnus* geassocieerd te

*) Zoals uit het 6e Verslag op de Naamlijst van Dr. Reclaire, gepubliceerd Maart 1951, blijkt is deze soort nieuw voor Nederland gevonden door de heer van der Wiel te Gronsveld 21-6-1948, ♂.

zijn, ofschoon we van de eigenlijke levenswijze nog weinig weten. Volgens Gulde (Lit. 3) komt de soort in Midden-Europa voor op *Alnus glutinosa*, in Noord-Europa en in het gebergte op *Alnus incana*, vooral vroeg in het voorjaar op bomen, welke daar rijkelijk bloeien en vele oude vruchtkatjes dragen. Stichel vermeldt dit insect o.a. van het Rheinland „Auf feuchten Wiesen an Alnus."

Stictopleurus punctatonervosus Goeze.

Melick-Herkenbosch 26-VIII-'49. 4 larven tesamen met *Stict. abutilon* Rossi.

Juist vóórdat ik dit artikel aan de redactie wilde opsturen, ontving ik 't Februari-nummer 1950, no. 2, Jrg. 39, van 't Natuurhistorisch Maandblad, waarin ik deze soort als f. nov. species door dr. Blöte vermeld zag van de Sint Pietersberg. Zo kon nog juist 't „f. nov. spec." verwijderd worden, terwijl 't mij nuttig voorkwam de nadere bijzonderheden van deze vangst onveranderd tegelijk met de nieuwe soorten te vermelden, ook omdat oecologisch de vangsten van Maastricht en Melick-Herkenbosch mij zo verschillend lijken. Zo vond ik o.a. deze nieuwe soort in gezelschap van 'n groot aantal *Stictopleurus abutilon* Rossi, 'n soort, die op de Sint Pietersberg niet is waargenomen, en trouwens van heel Zuid-Limburg nog niet bekend is.

Het genus *Stictopleurus* werd nieuw voor Nederland gevonden in 1947 met de vangst van enkele exemplaren *Stict. abutilon* Rossi (lit. 2). Dit 8—9 mm grote insect is nu in Midden-Limburg ten Oosten van de Maas (1 ♂ van Haelen, ten Westen v. d. Maas) algemeen op alderhande kruiden op stortplaatsen, braakliggende akkers en wegbermen, op droge diluviale zandgronden. Op een braakliggende akker te Melick-Herkenbosch sleepte ik de soort in aantal met larven, voornamelijk van hogere verdorde kruiden, waartussen veel *Erigeron canadensis*. Op een minder begroeide plaats met veel *Hieracium pilosella* en *Scleranthus* kreeg ik 4 larven in mijn net, die mij meer deden denken aan *Rhopalus*, dan aan *Stictopleurus* door geringere grootte, sterkere beharing en andere tekening. Zo viel me direct het gemis op van de doorlopende lichte band over kop en thorax. Na verschillende dagen vervelden 3 larven tot imago en wel: 2 ♀♀ en 1 ♂. Deze waren op het oog iets fijner van bouw en donkerder dan *St. abutilon* Rossi. Het onderzoek van de genitaal-segmen-

ten liet geen twijfel meer bestaan: *Stict. punctatonervosus* Goeze.

Stichel en Gulde geven beiden de duidelijke afbeeldingen van Ribaut. Stichel gebruikt bovendien in zijn determinatie-tabel de verschillende bouw van het pronotum. Zoals ik aan de slechts 3 ex. reeds kon constateren, schrijft Gulde (lit. 3): „Wirklich stichhaltig für die Trennung derselbe ähnlichen und in den übrigen Charakteren variablen und sich vielfach überschneidenden Arten scheinen nur die Unterschiede in den Genitalien".

Over de verbreiding vermeldt dezelfde auteur: „*St. punctatonervosus* scheint soweit präzise Fundortangaben bisher vorliegen, eine mehr südliche Art zu sein. Sie fehlt in Schweden und bevorzugt in Süddeutschland niedrigen Lagen".

Psylla visicicola Hpt. f. nov. spec.

Heerlen: 11-VIII-'48.

Raar (bij Meerssen) 11-VIII-'48 en 18-VIII-'49 op *Viscum album*.

De determinatie dank ik aan de heer Graevenstein, die mij berichtte, dat deze soort nog minder bekend is dan *Psylla visci* (nog niet inlands). Volgens Haupt uit Duitsland slechts van Bellinchen (Oder) bekend.

Het dier vond ik in aantal op *Viscum* in appelbomen, te Heerlen tevens op *Viscum* takken die uit populieren gewaaid waren; het zal wel in heel Z.-Limburg op *Mareta* voorkomen.

Literatuur.

1. Butler, E. A.: A biology of the British Hemiptera-Heteroptera. p. 296.
2. Cobben, R. H.: 4 f. nov. spec. Hemiptera-Heteroptera. Natuurhist. Maandblad, 1948, 37e Jrg. nos. 7—8. blz. 50.
- 2a. Donisthorpe, H. St. J. K.: The guests of British Ants, blz. 155, 156.
3. Gulde, J.: Die Wanzen Mitteleuropas IV, blz. 272—273; V, blz. 88.
- 3a. Reclaire, A.: Naamlijst der in Nederland en het omliggend gebied waargenomen wantsen, blz. 161.
4. Saunders, E.: Hem. Het. of the British Isl. London 1892, p. 179 en 181.
5. Stichel, W.: Illustr. Best. Tab. d. deutschen Wanzen. Berlin 1934.
6. Wagner, Ed.: *Saldula vestita* Dgl. Sc., a good species. Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae XXV, 1947. 335. pp. 91—94.